

Інфляція (CPI) у серпні

У серпні очікувано продовжилася сезонне зниження цін на певну групу продовольчих товарів, одяг і взуття, що повністю компенсувало незначне зростання тарифів у транспорті та на водопостачання, водовідведення, утримання будинків, а також цін на алкогольні напої та тютюнові вироби, в результаті чого **споживчі ціни за серпень не змінилися**. Наразі цінова динаміка знаходиться у прогнозованому тренді й відповідає загальній тенденції позитивного розвитку економіки.

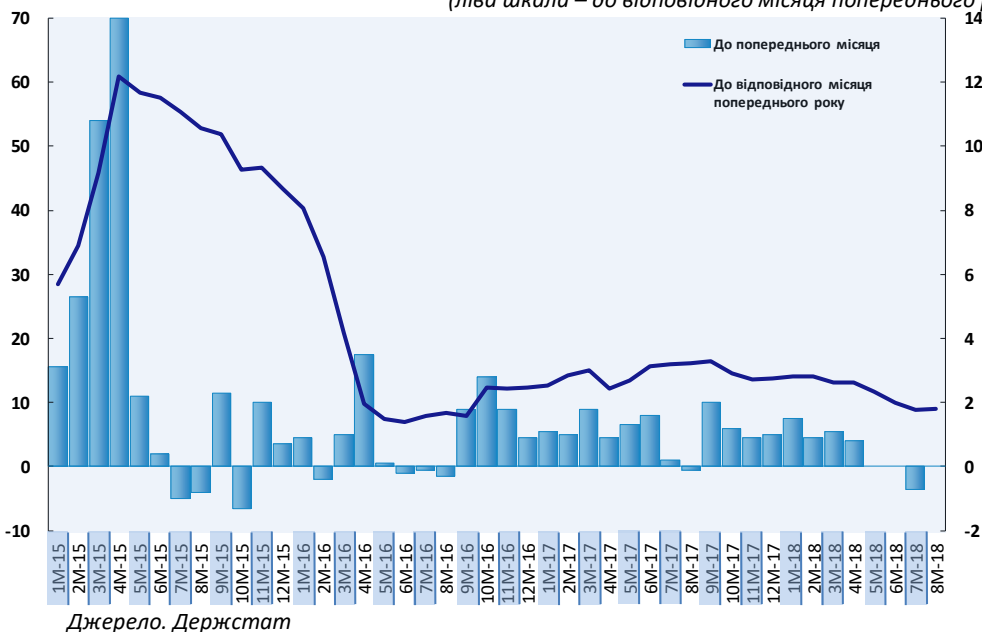
Так, сезонність (за розрахунками Мінекономрозвитку) обумовила **зниження небазової інфляції на 0,1 %** (внесок до загальної інфляції – «мінус» 0,1 відсоткового пункту (далі – в. п.)). Базова інфляція при цьому зростає на 0,1 % (внесок – 0,1 в. п.).

У розрахунку плинного року (серпень до серпня попереднього року) споживча інфляція становила 9 % (торік за цей же період – на 16,2 %, у липні 2018 року – 8,9 %). **З початку 2018 року** (у розрахунку до грудня 2017 року) **споживчі ціни підвищилися на 3,6 %** (торік за цей же період – на 8,1 %).

У серпні 2018 року ціни виробників промислової продукції підвищилися на 1,3 %, що пов'язано як з подорожчанням продукції переробної промисловості на 1,6 % (внесок до зростання цін виробників – 1 в. п.), так і електроенергії на 1,2 % (внесок – 0,3 в. п.). З початку року темпи зростання цін виробників становлять 11,1 % (торік за цей же період – 8,4 %), а в розрахунку плинного року (серпень до серпня попереднього року) – 19,3 % (торік за цей же період – 23,6 %, у липні 2018 року – 18,1 %).

До кінця 2018 року очікується певне прискорення (в межах прогнозованого рівня) інфляції (у річному вимірі) на фоні послаблення ефекту сезонної дефляції на плодоовочеву продукцію, пожвавлення ділової активності та під впливом певної девальвації у серпні.

Рис. 1. Темпи приросту (падіння) споживчих цін, %
(права шкала – до попереднього місяця),
(ліва шкала – до відповідного місяця попереднього року)

Джерело. Держстат

«втретє у поточному році індекс споживчих цін за місяць не мав змін»

«відбувається уповільнення темпів зростання як середньорічного рівня інфляції у січні-серпні 2018 року до 11,7 % (за цей же період торік – 14,4 %), так і інфляції у річному вимірі до 9 % у серпні 2018 року (за цей же період торік – 16,2 %)»

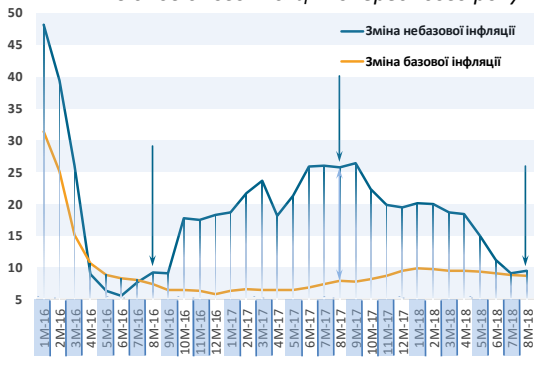
Втретє у поточному році індекс споживчих цін за місяць не мав змін, з початку 2018 року (у розрахунку до грудня 2017 року) ціни зросли на 3,6 % (за цей же період торік – на 8,1 %).

У річному вимірі (зміна цін до відповідного місяця попереднього року) у серпні зростання цін на споживчому ринку становило 9 % (16,2 % за цей же період торік та 8,9 % у липні 2018 року). У середньорічному розрахунку у січні-серпні зростання

цін (зміна цін до відповідного періоду попереднього року) становило 11,7 % (14,4 % за цей же період торік та 12,1 % за січень-липень 2018 року).

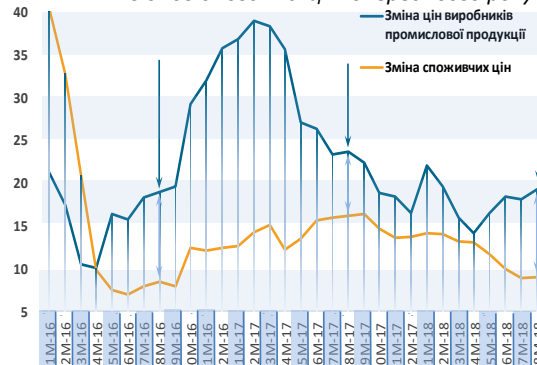
Цьогорічне послаблення інфляційної активності є результатом поступового зниження впливу немонетарної складової інфляції. Поряд з тим, вплив базової інфляції (монетарного фактору) не зважаючи на жорстку монетарну політику був, навпаки, вищим за минулорічний.

Рис. 2. Динаміка базової і небазової інфляції упродовж 2016 - серпня 2018 року, у % до відповідного місяця попереднього року

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономрозвитку

Рис. 3. Динаміка цінових показників упродовж 2016 - серпня 2018 року, у % до відповідного місяця попереднього року

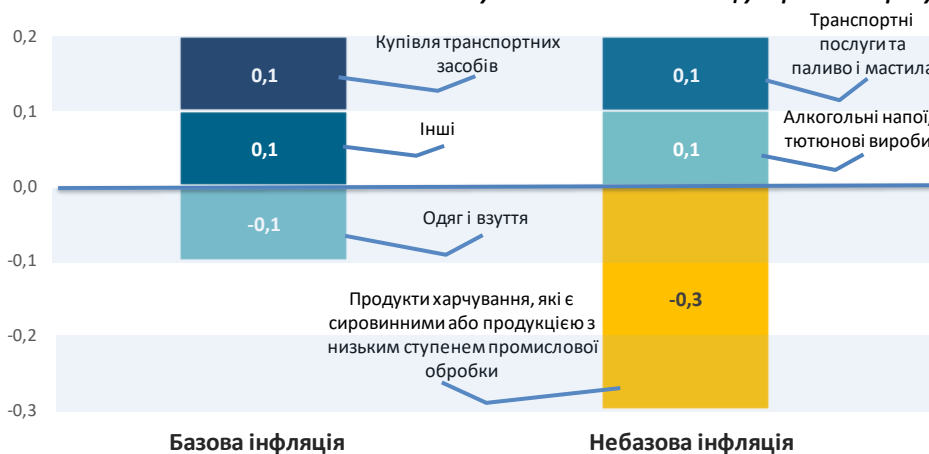
Джерело. Держстат

В цілому за розрахунками Мінекономрозвитку небазова інфляція у річному вимірі у серпні 2018 року становила 9,4 % (25,7 % у серпні 2017 року та 9 % у липні 2018 року), середньорічний індекс у січні-серпні 2018 року – 15 % (22,6 % у січні-серпні 2017 року та 15,8 % у січні-липні 2018 року).

Базова інфляція збільшувалась меншими темпами, ніж небазова, втім, у річному вимірі у серпні 2018 року становила 8,7 % (7,8 % у серпні 2017 року та 8,8 % у липні 2018 року), середньорічний індекс у січні-серпні 2018 року – 9,2 % (6,7 % у січні-серпні 2017 року та 9,3 % у січні-липні 2018 року).

Меншими темпами зростала інфляція і у промисловості (PPI) як у річному розрахунку до 19,3 % у серпні 2018 року порівняно з 23,6 % за цей же період торік (18,1 % у липні 2018 року), так і у середньорічному розрахунку – 17,9 % у січні-серпні 2018 року порівняно з 30,8 % за цей же період торік (17,7 % у січні-липні 2018 року), що є підтвердженням сталості стриманої цінової динаміки.

Рис. 4. Структура внесків за основними товарами та послугами до загального ІСЦ у серпні 2018 року, у в. п.

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономрозвитку

«ГОЛОВНОЮ причиною відсутності зростання інфляції стало сезонне збільшення пропозиції сільськогосподарської продукції та здешевлення одягу і взуття»

З точки зору структурних чинників головною причиною відсутності зростання інфляції стало сезонне збільшення пропозиції сільськогосподарської продукції та здешевлення одягу і взуття, що, навіть попри зростання тарифів на окремі комунальні послуги, транспорт та цін на алкогольні напої і тютюнові вироби,

обумовило (за розрахунками Мінекономрозвитку) зниження небазової інфляції на 0,1 % (внесок до загальної інфляції – «мінус» 0,1 в. п.). Базова інфляція при цьому зросла на 0,1 % (внесок – 0,1 в. п.).

Табл. 1. Темпи зниження/приросту ІСЦ за розділами товарів та послуг

	Серпень 2018 р., % до попереднього місяця	Внески у зміну ІСЦ, в. п. за серпень 2018 р.	Довідково. Серпень 2017 р., 2018 р., % до грудня попереднього року		Питома вага у споживчому наборі, %
			2017 р.	2018 р.	
Усі товари та послуги	0,0	-	8,1	3,6	100
Зміна базового ІСЦ	0,1	0,1	4,3	3,5	58,9
Зміна небазового ІСЦ	-0,1	-0,1	13,1	3,7	41,1
Зниження цін					
Одяг і взуття	-2,6	-0,1	-6,6	-5,6	5,6
Продукти харчування та безалкогольні напої	-0,6	-0,3	11,5	1,4	42,6
Зростання цін					
Транспорт	1,5	0,2	8,1	7,7	11,8
Алкогільні напої, тютюнові вироби	0,9	0,1	14,6	12,0	8,3
Ресторани та готелі	0,6	0,0	10,0	7,5	2,5
Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива	0,5	0,0	8,4	2,7	6,1
Відпочинок і культура	0,4	0,0	3,1	2,8	3,3
Предмети домашнього вжитку, побутова техніка та поточне утримання житла	0,3	0,0	1,2	4,8	4,6
Різні товари та послуги	0,3	0,0	0,5	2,1	3,8
Охорона здоров'я	0,1	0,0	4,3	4,8	6,7
Зв'язок	0,1	0,0	6,2	6,1	3,1
Освіта	0,1	0,0	2,4	2,8	1,5

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономрозвитку

Примітка. За рахунок округлень, які виникали у зв'язку з електронною обробкою інформації, сума внесків за розділами товарів і послуг може не дорівнювати підсумку.

Основними стримуючими чинниками у серпні були:

- **сезонні:**

розширення пропозиції на ринку сільськогосподарської продукції, що обумовило відповідне зниження цін на овочі на 10,5 % і фрукти – на 6,2 % (середнє серпневе здешевлення овочів упродовж 2016-2017 років за розрахунками Мінекономрозвитку становить 16,2 %, фруктів – 5,4 %). Додатковим стримуючим чинником було збільшення обсягу виробництва плодоовочевої продукції порівняно з попереднім роком;

Довідково. У серпні найбільше знизилися ціни на моркву на 41,7 %, помідори – на 34,7 %, виноград – на 34,6 %, буряк – на 32,1 %, баклажани – на 30,1 %, перець солодкий – на 26 %. Станом на 01.09.2018 обсяг виробництва овочевих культур відкритого ґрунту більший за минулорічний на 8,1 %, плодкових та ягідних культур – на 28 % та 8,8 % відповідно, винограду – у 2,4 раза.

зниження цін на одяг і взуття на 2,6 % (середнє серпневе здешевлення упродовж 2016-2017 років за розрахунками Мінекономрозвитку становить 2,9 %);

- **економічні** – розширення пропозиції за рахунок імпорту, що впливало на формування нового рівня цін на продукцію;

Довідково. За даними Національного банку упродовж січня-липня 2018 року імпорт продовольчих товарів та сировини для їх виробництва збільшився на 24,3 %.

«розширення пропозиції за рахунок імпорту впливало на формування нового рівня цін на продукцію»

- **фіскальні і монетарні:**

вплив відносної стабілізації гривні у попередні місяці по відношенню до іноземних валют (курс гривні по відношенню до долара США в середньому за серпень 2018 року практично дорівнював значенню за грудень 2017 року – зміцнення гривні до долара США у серпні у розрахунку до грудня становило 0,1 %, у той же час у розрахунку до попереднього місяця гривня знецінилась на 4,1 %);

збереження тенденції до формування профіциту зведеного бюджету – 34,4 млрд грн упродовж 8 місяців 2018 року;

монетарна політика, що в цілому впливала в напрямку обмеження зростання сукупного попиту (зокрема, підвищення облікової ставки з 17 % у березні до 17,5 % у липні цього року та зростання грошової маси за 8 місяців лише на 2 %);

призупинення тривалої тенденції щодо перевищення обсягів продажу іноземної валюти населенням над її купівлю (вперше у цьому році нетто-купівля готівкової іноземної валюти українцями у серпні становила 46 млн. дол. США, в цілому упродовж січня-серпня 2018 року нетто-продаж – 1324 млн. дол. США).

Інфляційними чинниками у серпні були:

Внутрішні:

- **адміністративні** – подорожчання проїзду у автодорожньому пасажирському транспорті (на 3,4 %), що супроводжувалось підвищенням вартості проїзду в більшості регіонів України, проте найбільше підвищення відбулося у м. Києві та Дніпропетровській області (на 16,5 % та 15,5 % відповідно);

- **психологічні** – посилення девальваційних очікувань українців, що обумовило потребу закладати ризик знецінення гривні в товари, які переважно імпортуються, зокрема збільшилися темпи зростання цін на побутову техніку, автомобілі та ін.;
Довідково. За даними GfK Ukraine у серпні індекс девальваційних очікувань погіршився на 16,7 пунктів – до значення 170,9.

- **економічні** – зростання сукупних витрат у виробництві сільськогосподарської продукції, зокрема упродовж січня-липня 2018 року порівняно з відповідним періодом 2017 року витрати у виробництві сільськогосподарської продукції зросли на 13,9 % (індекс цін на матеріально-технічні ресурси промислового походження, що споживаються сільським господарством, за цей же час підвищився на 15,6 %);

- **монетарні** – вплив коштів з банківської системи та активне кредитування населення на споживчі цілі: обсяг депозитів домашніх господарств (крім фізичних осіб – підприємців) у національній валюті за серпень порівняно з липнем зменшився на 1,3 %, обсяг кредитів домашніх господарств (крім фізичних осіб – підприємців) у національній валюті за цей же період збільшився на 4 %.

Зовнішні – збільшення тиску з боку світової агроінфляції (за даними ФАО зростання цін на продовольство у серпні порівняно з липнем 2018 року становило 0,2 %, у тому числі і через подорожчання зернових на 4 %. Найбільше зростання цін відбулося на пшеницю (більше ніж на 8 % порівняно з попереднім місяцем), головним чином у зв'язку з обмеженими експортними пропозиціями на фоні погіршення очікувань щодо врожаю).

«зростання сукупних витрат у виробництві сільськогосподарської продукції прискорює зростання цін»

Примітка. У серпні 2018 року порівняно з попереднім місяцем ціни виробників промислової продукції уповільнили зростання до 1,3 % (1,6 % у липні). Поряд з тим у річному розрахунку (до відповідного місяця 2017 року) у серпні порівняно з серпнем 2017 року зростання цін прискорилося до 19,3 % з 18,1 % у липні, у середньорічному

розрахунку (порівняно з відповідним періодом 2017 року) упродовж січня-серпня порівняно з цим же періодом 2017 року темп зростання цін також прискорився до 17,9 % (17,7 % у січні-липні). Зростання цін у серпні пов'язано з подорожчанням продукції переробної промисловості на 1,6 % (внесок до зростання цін виробників – 1 в. п.). Так, відбулося зростання цін у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення (на 7,7 %, внесок – 0,4 в. п.), у харчовій промисловості (на 1,4 %, внесок – 0,3 в. п.), машинобудуванні (на 1,2 %, внесок – 0,1 в. п.), металургійному виробництві (на 0,9 %, внесок – 0,1 в. п.) та ін. Водночас, зростання цін на електроенергію у серпні суттєво уповільнилося до 1,2 % (внесок – 0,3 в. п.) порівняно з підвищенням на 6,4 % у липні, що в цілому і обумовило уповільнення темпів зростання цін виробників у серпні.

Очікування. До кінця 2018 року варто очікувати певного прискорення (в межах прогнозованого рівня) інфляції (у річному вимірі) на фоні послаблення ефекту сезонної дефляції на плодоовочеву продукцію, пожвавлення ділової активності та під впливом певної девальвації у серпні.

Ризики: висока волатильність цін на світових торговельних майданчиках, зокрема на ринку нафти та агропродукції, що формує невпевненість суб'єктів господарювання і може бути небезпечним для внутрішнього ринку, значна девальвація (на фоні необхідності виконання боргових зобов'язань), зростання витрат виробництва (з урахуванням понад прогнозованого подорожчання сировинних/проміжних товарів, впливу зовнішнього фактору, високої вартості кредитування) та їх прискорене перенесення на споживчі ціни.

«у подальшому очікується збереження помірної інфляційної динаміки»